

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-695531-V/12/MS

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, *31.V.2012*

**Pan
Jacek CICHOCKI**

Minister Spraw Wewnętrznych

Szanowny Panie Ministrze,

Zapoznałam się z pismem z dnia 11 maja 2012 r., w którym odniósł się Pan Minister do mojego wniosku o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, zmierzającej do wprowadzenia zakazu umieszczania dzieci i małoletnich oraz ich opiekunów, zatrzymanych w związku z nielegalnym pobylem na terytorium Polski, w ośrodkach strzeżonych dla cudzoziemców. W mojej ocenie pismo to nie stanowi jednak jednoznacznej odpowiedzi na ten wniosek.

Zapewniam Pana Ministra, iż regulacje obecnie obowiązującej ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2011 r., Nr 264, poz. 1573) oraz ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1472), a także projekt nowej ustawy o cudzoziemcach i założenia dokumentu pn. „Polityka migracyjna Polski - stan obecny i postulowane działania”, które obszernie opisuje Pan Minister w swojej odpowiedzi, są mi znane. Fakt, iż żaden z tych dokumentów nie przewiduje wprowadzenia zakazu stosowania detencji wobec małoletnich, ani nie wpłynie na zmianę istniejącej w tym zakresie praktyki, skłonił mnie do wystąpienia do Pana Ministra z wnioskiem o podjęcie stosownej inicjatywy ustawodawczej.

Nie podzielam opinii Pana Ministra, iż stosowanie przez sąd środka zabezpieczającego, jakim jest umieszczenie w ośrodku strzeżonym dla cudzoziemców, jest działaniem wyjątkowym i ostatecznym. Przeciwnie, ze skarg kierowanych do mojego Biura wynika, że zatrzymywanie cudzoziemców, w tym także rodzin z dziećmi, w tego typu placówkach jest częstą praktyką. Aby ustalić skalę tej praktyki, w lutym 2012 r. zwróciłam się o przedstawienie danych statystycznych dotyczących detencji małoletnich

cudzoziemców do Dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej. Z uzyskanych wówczas informacji wynikało, iż według stanu na dzień 22 lutego br., kiedy sporządzona została odpowiedź na moją prośbę, w ośrodkach strzeżonych przebywało aż 35 dzieci i małoletnich, z czego 5 pozbawionych było opieki. Co więcej, w latach 2010 i 2011 oraz w styczniu 2012 r. Straż Graniczna, działając na podstawie art. 101a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach, złożyła jedynie 14 wniosków o skierowanie małoletnich do placówek opiekuńczo - wychowawczych. W mojej ocenie dane te potwierdzają iż stosowanie detencji wobec małoletnich cudzoziemców nie należy do wyjątków.

W odpowiedzi na moje wystąpienie wyraził Pan Minister obawę, iż ewentualne stosowanie środków alternatywnych do detencji uniemożliwi realizację wydalenia cudzoziemca z Polski. Udzielone przez Pana Ministra wyjaśnienia nie wskazują jednak, z jakich okoliczności obawa ta wynika. Z przedstawionych w piśmie informacji nie wynika także, czy w tym zakresie w podległym Panu Ministerstwie prowadzone były jakiegokolwiek analizy, ani jakie środki alternatywne brane były pod uwagę. Bez wątpienia istnieje natomiast zagrożenie, o którym wspomina Pan Minister w swoim piśmie, że wprowadzenie całkowitego zakazu umieszczania małoletnich i ich opiekunów w ośrodkach strzeżonych spowoduje nasilenie negatywnego zjawiska posługiwania się dziećmi dla celów migracyjnych i traktowania ich jako zabezpieczenia przed umieszczeniem w ośrodku strzeżonym. W mojej ocenie zagrożenie to nie może jednak uzasadniać dalszego stosowania detencji wobec małoletnich cudzoziemców. Wydaje się bowiem, że zarówno Straż Graniczna, jak i organy administracji publicznej, także te właściwe w sprawach dotyczących pobytu cudzoziemców na terytorium Polski, dysponują środkami prawnymi, które umożliwią odpowiednią reakcję na takie przypadki i skutecznie ograniczą ich liczbę.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym pożądane jest zapowiadane przez Pana Ministra dostosowanie ośrodków strzeżonych do potrzeb małoletnich, a także innych cudzoziemców, zaliczanych do grup szczególnie wrażliwych. Niezależnie jednak od warunków panujących w ośrodkach, pozbawienie osób małoletnich wolności poprzez umieszczenie ich w tego typu placówkach będzie dla nich przeżyciem traumatycznym, które może w sposób negatywny wpłynąć na ich rozwój psychofizyczny. Ta okoliczność, w mojej

ocenie, uzasadnia wprowadzenie całkowitego zakazu stosowania detencji wobec małoletnich cudzoziemców i osób sprawujących nad nimi opiekę.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), raz jeszcze zwracam się do Pana Ministra o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, zmierzającej do wprowadzenia zakazu umieszczania małoletnich i ich opiekunów w ośrodkach strzeżonych dla cudzoziemców. Proszę przy tym Pana Ministra o szczegółowe i jednoznaczne odniesienie się do mojego wniosku i przedstawienie pogłębionej analizy możliwości i skutków ustanowienia takiego zakazu.

Łezna przedkierunk

Zena Jjjo